

Voorstel Gemeenteraad C

Onderwerp	Vaststellen Omgevingsvisie Enschede		
Portefeuillehouder	Malkis Jajan agendaletter (C)		
Organisatieonderdeel	Domein Fysiek	Aangeboden aan Raad	3 juni 2025
Stuknummer (invulling door Griffie)		Corsanummer	2500012454

Wij stellen u voor te besluiten om:

De Nota beantwoording zienswijzen vast te stellen en de [omgevingsvisie](#), inclusief bijlagen, gewijzigd vast te stellen.

Inleiding en voorgeschiedenis

Op 1 januari 2024 trad de Omgevingswet in werking. Op grond van de Omgevingswet is iedere gemeente verplicht om voor 1 januari 2027 een omgevingsvisie vast te stellen. Een omgevingsvisie is een lange termijnvisie. Ze geeft inzicht in en richting aan de samenhang tussen alle aspecten die de kwaliteit van de fysieke leefomgeving beïnvloeden. De omgevingsvisie vervangt de bestaande structuurvisie uit 2011.

Los van de wettelijke verplichting is er behoefte aan een integraal kader. Dat helpt om ontwikkelingen te faciliteren en om integraal te kunnen reageren op initiatieven. Tegelijkertijd geeft een omgevingsvisie aan wat we graag in Enschede willen behouden.

We hebben grote uitdagingen in de stad. We werken aan de groeiopgave en verbeteren de leefbaarheid. De omgevingsvisie brengt deze opgaven bij elkaar door het integreren van beleidsdoelen en beleidsoplossingen.

De omgevingsvisie is geen blauwdruk. Het is een visie die de hoofdrichting van de ontwikkeling van Enschede aan geeft. De omgevingsvisie is het startpunt voor het maken van een handelingskader voor afzonderlijke projecten en gebiedsontwikkelingen. Het helpt ons in de afweging die we per ontwikkeling maken en geeft richting aan de inhoud van de handelingskaders. Gemotiveerd afwijken van de omgevingsvisie is mogelijk. Bijvoorbeeld waar we keuzes moeten maken in ontwikkelingen die we nu nog niet voorzien. De omgevingsvisie belemmert ons daarin niet, maar helpt juist bij het maken van een solide afweging.

Parallel aan het traject om te komen tot een nieuwe omgevingsvisie is een Omgevingseffectrapport (OER) opgesteld. Het maken van een Milieueffectrapport (mer) is verplicht voor een omgevingsvisie. Wij hebben ervoor gekozen een uitgebreidere versie daarvan te laten maken. Het OER geeft naast milieueffecten ook inzicht in maatschappelijke effecten van de omgevingsvisie. Het is als het ware een spiegel voor keuzes in de omgevingsvisie. Zitten we op de juiste lijn en wat zijn effecten van die keuzes op de omgeving?

Het proces tot nu toe

De omgevingsvisie is gebaseerd op de bouwstenen uit fase 1, 2, 3 en 4 van de omgevingsvisie. Daarnaast is er gebruik gemaakt van de informatie en aanbevelingen vanuit het participatietraject en het traject om te komen tot het OER.

In **fase 1** leverden we het Ruimtelijk Verhaal van Enschede op. U bent [per brief](#) (10 maart 2022) geïnformeerd over deze bouwsteen en de stand van zaken in het proces om te komen tot een omgevingsvisie. Vervolgens is in de [stedelijke commissie van 12 september 2022](#) de stand van zaken omgevingsvisie informerend aan de orde geweest. De inhoud van de documenten uit fase 1 is toen gepresenteerd.

In **fase 2** beschreven we de ambitie en opgaven en leverden we vijf documenten op. U heeft in de [raad op 30 januari 2023](#) het document 'omgevingsvisie en o.e.r. Enschede; Notitie Reikwijdte en Detailniveau voor het Omgevingseffectrapport' vrijgegeven voor terinzagelegging.

De raad heeft het 'Participatieplan omgevingsvisie' vastgesteld. Ook nam de raad kennis van de documenten 'Verantwoording participatie fase 1 en 2 omgevingsvisie', 'Ruimtelijke ambitie Enschede 2050' en 'Ruimtelijke toekomstverkenningen'.

In **fase 3** vormden we het Toekomstbeeld omgevingsvisie. Dit gebeurde op basis van alle documenten uit fase 1 en 2 inclusief de participatie hierover. U besloot in de [raadsvergadering van 4 maart 2024](#) om het 'Toekomstbeeld omgevingsvisie, kader voor de fysieke leefomgeving' vast te stellen.

In **fase 4** werkten we aan leefmilieus (gebiedsgerichte strategieën) om de visie te operationaliseren. Het Toekomstbeeld omgevingsvisie en de leefmilieus vormen samen de ontwerp omgevingsvisie. We ontsluiten dit via het Digitaal Stelsel Omgevingswet. Dit is een wettelijke verplichting. Ook maakten we het OER gereed. Via een kennisclip, een [brief aan de raad](#) en een [flexavond](#) op 24 juni 2024 informeerden en raadpleegden we u.

Op [27 januari 2025](#) besloot u - na een inhoudelijk debat in de stedelijke commissie - om in te stemmen met het ter inzage leggen van de ontwerp omgevingsvisie. De ontwerp omgevingsvisie lag van 6 februari 2025 tot en met 19 maart 2025 ter inzage.

Hier besluit u nu over met dit voorstel

De terinzagelegging van de ontwerp omgevingsvisie leverde 22 zienswijzen op. In de Nota beantwoording zienswijzen staat de samenvatting van de zienswijzen en ons antwoord daarop. Dit leidde niet tot inhoudelijke wijzigingen op de ontwerp omgevingsvisie. Wel gaven een aantal zienswijzen aanleiding tot het tekstueel verduidelijken van de termen voorkeurslocatie en zoekgebied. Ook ontdekten we ambtshalve een aantal foutjes. Die zijn verbeterd. In de bijlagen bij dit voorstel vindt u de Nota beantwoording zienswijzen en een lijst met wijzigingen.

Gelijktijdig met de ter inzage termijn heeft de landelijke Commissie MER geadviseerd over het OER. Dat leidde tot een aanvulling op het oorspronkelijke OER. Deze aanvulling geeft een wat meer gebalanceerd en op punten vollediger beeld van de effecten van de keuzes uit de omgevingsvisie op de leefomgeving. Het heeft niet geleid tot een aanpassing van de te maken keuzes in de omgevingsvisie. Het advies en de aanvulling zijn bijlagen bij dit voorstel.

We vragen uw raad om te besluiten de omgevingsvisie en de Nota beantwoording zienswijzen vast te stellen.

Publieksvriendelijke samenvatting

Enschede verandert, het aantal inwoners groeit en de stad groeit mee. We willen ruimte bieden aan nieuw en bestaand talent. Daarnaast hebben we ook te maken met een veranderend klimaat en willen we de stad groener en leefbaarder maken. Er zijn vier strategische opgaven geformuleerd voor onze stad (inclusief, aantrekkelijk, open, groen & duurzaam Enschede). Al deze ontwikkelingen en opgaven vragen om ruimte. Denk aan ruimte voor woningen, werken, groen, water, energie en sociale voorzieningen. Hoe kunnen we de schaarse ruimte zo goed mogelijk benutten? Wat vinden we daarbij belangrijk en welke keuzes zijn hiervoor nodig? Dat is te lezen in de omgevingsvisie.

Alle gemeenten in Nederland moeten een omgevingsvisie hebben. Dat staat in de nieuwe Omgevingswet, die op 1 januari 2024 in werking is getreden. Het proces van totstandkoming van de omgevingsvisie is te volgen via www.enschede.nl/omgevingsvisie.

Het college van B&W stelt de gemeenteraad voor om de omgevingsvisie vast te stellen.

Gewenst effect van het besluit in relatie tot de strategische opgaven

De omgevingsvisie is voor alle strategische opgaven relevant. De omgevingsvisie schetst een integrale lange termijnvisie op onze fysieke leefomgeving.

Hierin hebben de hoofdlijnen van het bestaande beleid en de huidige opgaven een plek gekregen. Dit zorgt ervoor dat we beter weten hoe en waar in de stad we onze ambities kunnen waarmaken. En stappen kunnen zetten in onze strategische opgaven.

Argumenten

1.1 De ingediende zienswijzen hebben niet geleid tot inhoudelijke wijziging

Er zijn 22 zienswijzen ingediend. Een groot deel van de zienswijzen gaat over zoekgebieden voor windenergie. Mensen maken zich hier zorgen over. De omgevingsvisie gaat echter niet over het aanwijzen van definitieve locatie(s). De provincie is hiervoor het bevoegde gezag. Ook de zienswijzen over andere onderwerpen leidden niet tot een inhoudelijke wijziging in de omgevingsvisie.

De zienswijzen die betrekking hebben op de bevoegdheden van de provincie op het gebied van windenergie, zijn als premature zienswijze op de -nog te nemen- provinciale beschikkingen windenergie doorgestuurd aan de provincie.

1.2 Tekstuele wijzigingen verduidelijken de inhoud van de omgevingsvisie

De zienswijzen over windenergie leidden ertoe dat we de status van 'zoeklocaties windenergie' hebben verduidelijkt. De genoemde locaties in de omgevingsvisie zijn zones die op dit moment technisch geschikt zijn om windturbines te plaatsen. De provincie is bevoegd gezag om te beoordelen of plaatsing van windturbines ter plaatse daadwerkelijk mogelijk is en binnen haar kaders past.

De tekstuele wijzigingen zijn geen inhoudelijke aanpassingen.

1.3 Kennelijke fouten in de ontwerp omgevingsvisie zijn aangepast

We ontdekten in de ontwerp omgevingsvisie nog een aantal fouten. Zoals het ontbreken van de afbeelding van de lagenbenadering.

Een overzicht van deze kennelijke fouten is opgenomen in bijlage 3. Deze fouten zijn verbeterd in de omgevingsvisie.

1.4 De aanvulling op het Omgevingseffectrapport (OER) geeft een completer beeld op de effecten van keuzes

Het advies -bijlage 5- van de landelijke Commissie MER op het OER leidde tot een aanvulling op dit OER.

Daardoor ontstaat een meer gebalanceerd en completer beeld van de effecten van de keuzes in de omgevingsvisie.

De aanvulling op het OER leidde niet tot een inhoudelijke wijziging van de omgevingsvisie. De aanvulling op het OER is opgenomen in bijlage 4.

Risico's

1.1 Grenzen van gebieden leiden tot discussie

De omgevingsvisie voor Enschede is locatie specifiek gemaakt. Voor het ene gebied gelden andere uitspraken dan voor een ander gebied. Grenzen van gebieden geven altijd aanleiding tot vragen. Ook zijn grenzen niet altijd keihard, zeker op het schaalniveau van de omgevingsvisie. In het landelijke digitale systeem ("regels op de kaart") is daar nu in voorzien. Onder andere op de kaart van de omgevingsvisie is aangegeven of grenzen 'indicatief' bedoeld zijn. Ten tijde van de terinzagelegging van de ontwerp omgevingsvisie werkte deze functie nog niet. Deze functie in het landelijke digitale systeem geeft meer duidelijkheid aan de gebruiker.

Kosten en financiële dekking van het voorstel

De kosten met betrekking tot het opstellen van de omgevingsvisie zijn gedekt uit het product Stedelijke ontwikkeling. Het vaststellen van de omgevingsvisie heeft geen directe financiële gevolgen.

Projecten en aanvullende uitwerkingen met financiële implicaties waarvoor geen financiële dekking is in de huidige budgetten, worden op tijd voorgelegd via de planning- en controlcyclus.

Afweging en alternatieven

Geen omgevingsvisie maken is geen alternatief. De Omgevingswet verplicht ons tot het maken van een omgevingsvisie.

Participatie

Participatie is een belangrijk en bovendien wettelijk verplicht onderdeel van de totstandkoming van de omgevingsvisie. Bij het maken van de omgevingsvisie betrekken we (1) inwoners en ondernemers, (2) maatschappelijke organisaties en belangengroepen en (3) ketenpartners. Dit doen we onder meer om:

- de inhoud van de omgevingsvisie te verrijken met inbreng van kennis over Enschede;
- de betrokkenheid van inwoners en andere partijen bij de toekomst van hun leefomgeving te vergroten;
- bewustwording te creëren over de toekomstige opgaves waar de gemeente voor staat.

In het reeds vastgestelde participatieplan beschreven we hoe we onze omgeving betrekken en wat we daarbij belangrijk vinden. Het Actieplan samenlevingsgericht werken en de Participatieverordening gaven kaders voor dat plan.

In het bijlage 6 'Verantwoording participatie omgevingsvisie' vindt u een toelichting op alle participatie activiteiten. Ook voor de inhoudelijke resultaten van de participatie verwijzen we naar dit document.

Communicatie

We communiceerden over de omgevingsvisie in allerlei vormen. Voorbeelden hiervan zijn uitingen op onze social media en verslaglegging van de fysieke participatiemomenten. We maakten een filmpje en een flyer met de inhoudelijke samenvatting van de omgevingsvisie. Dit wordt online gezet na vaststelling door uw raad.

Interne communicatie

De omgevingsvisie en het bijhorende OER zijn een integraal en samenhangend product. Het kwam tot stand door multidisciplinaire samenwerking tussen vrijwel alle afdelingen en werkvelden binnen Domein Fysiek. Ook zijn er enkele organisatieonderdelen binnen Domein Sociaal betrokken. We informeerden de organisatie via presentaties, werksessies en IntEns.

PR over besluit

Op www.enschede.nl/omgevingsvisie staat na openbaarmaking van het raadsbesluit een link naar de digitale versie van de omgevingsvisie. Ook publiceren we de Omgevingsvisie op de landelijke voorziening Regels op de kaart.

We maken de vaststelling kenbaar via publicatie in de Huis aan Huis en in het gemeenteblad.

Persbericht, ja of nee:

Nee

Vervolg

Bij een positief raadsbesluit is de omgevingsvisie klaar en in werking. We werken de omgevingsvisie uit in verplichte programma's zoals het Actieprogramma geluid en het Volkshuisvestelijk programma. En in facultatieve programma's per thema/opgave. Verdere uitwerking volgt in het omgevingsplan.

Het college stelt de werkwijze omtrent het kostenverhaal op in het programma Kostenverhaal en financiële bijdragen. Dat wordt als bijlage toegevoegd aan de Nota Grondbeleid 2020. Dit programma vervangt het huidige beleid kostenverhaal zoals opgenomen in bijlage 4 van de Nota grondbeleid 2020.

Bijlagen

Nummer	Omschrijving	College	Raad	Niet actief publiceren	Geheim
1	Link naar de digitale omgevingsvisie	ja	ja	nee	nee
2	Nota beantwoording zienswijzen	ja	ja	nee	nee
3	Overzicht van wijzigingen tov ontwerp omgevingsvisie	ja	ja	nee	nee
4	Omgevingseffectrapport inclusief aanvulling	ja	ja	nee	nee
5	Advies commissie mer	ja	ja	nee	nee
6	Verantwoording participatie omgevingsvisie	ja	ja	nee	nee

Burgemeester en Wethouders van Enschede, _____
de loco-Secretaris, de Burgemeester,

E.A. Smit

R.W. Bleker